

RADOVAN DÁVID
vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Práva dospívající mládeže v kontextu Úmluvy o právech dítěte“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

Termín a místo konání: 4. září 2026 od 9:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekutivnímu řádu)

Dospívající mládež představuje specifickou skupinu, která se nachází na rozhraní dětství a dospělosti – období, kdy dochází k rozumovému, volnímu i mravnímu zrání, k rozvoji identity, autonomie a schopnosti převzít odpovědnost za své jednání. Právní pohled na dospívání je přitom často roztržštěný mezi dětskou ochranu a trestní odpovědnost, mezi paternalismus a uznání autonomie. Úmluva o právech dítěte a zejména Komentář Výboru OSN pro práva dítěte č. 20 (2016) zdůrazňují, že dospívající mládež má být vnímána jako aktivní nositel práv, nikoli jen jako objekt péče a výchovy. Klíčovým principem je rozvíjející se schopnost dítěte – schopnost chápat, rozhodovat a jednat ve vlastním zájmu, přičemž stát má tuto schopnost respektovat a podporovat. V české praxi se tento přístup zatím prosazuje pomalu. Sociální pracovníci, pedagogové i soudy se často setkávají s nejasností, jak vyvažovat potřebu ochrany a respekt k autonomii dospívajícího. Seminář proto nabízí systematické uchopení právní úpravy i lidskoprávního rámce, který se k mladým lidem vztahuje – od rodičovské odpovědnosti, přes participaci dítěte na rozhodování, až po jeho právo vyjádřit vůli či být slyšeno. Program propojuje právní normy s praktickými postupy orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), škol a zdravotnických zařízení. Důraz je kladen na respekt k individualitě a odlišnostem dospívajících, na rozlišování mezi vyspíváním a rizikovým chováním a na schopnost institucí reagovat lidskoprávně a přiměřeně.

Seminář vychází z principů Úmluvy o právech dítěte (zejména čl. 3, 6 a 12), z Komentářů č. 14 a 20 Výboru OSN pro práva dítěte a z judikatury českých i mezinárodních soudů. Účastník

získá orientaci v tom, jak posuzovat právní postavení dospívajících, jak chránit jejich důstojnost, soukromí a názor, a jak správně reagovat na projevy autonomie mladých lidí, aniž by došlo k ohrožení jejich bezpečí.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- definovat pojem dospívající mládež z právního i lidskoprávního pohledu
- rozpoznat hranici mezi ochranou a respektem k autonomii dítěte
- vymezit práva a povinnosti dospívající mládeže podle Úmluvy o právech dítěte
- interpretovat Komentáře Výboru OSN pro práva dítěte č. 14 a 20
- aplikovat princip nejlepšího zájmu dítěte při zásazích vůči mládeži
- porozumět pojmu „rozvíjející se schopnosti dítěte“ a jeho právním důsledkům
- správně vyhodnotit právní odpovědnost a svéprávnost mladistvého
- zohlednit názor, přání a souhlas dospívajícího při výkonu veřejné moci
- respektovat lidskou důstojnost, soukromí a integritu dospívajících
- formulovat právně přezkoumatelná a eticky přijatelná rozhodnutí
- rozpoznat formy diskriminace mladistvých a přijmout vhodná opatření
- vyhledávat a používat relevantní judikaturu a mezinárodní dokumenty

Obsah kurzu:

1. Dospívající mládež jako právní a sociální fenomén

- Vymezení pojmu dospívající mládež
- Dospívání jako proces rozvoje rozumových a volných schopností
- Hranice mezi dítětem a dospělým v právu a praxi
- Význam identity, autonomie a odpovědnosti
- Etapy dospívání a jejich právní důsledky
- Míra ovlivnitelnosti a ochrany před manipulací
- Potřeba individuálního přístupu
- Ochrana důstojnosti a sebeurčení

2. Úmluva o právech dítěte a její význam pro dospívající

- Struktura a základní principy Úmluvy
- Článek 3 – nejlepší zájem dítěte
- Článek 6 – právo na život, přežití a rozvoj
- Článek 12 – právo být slyšen a brán vážně
- Implementace Úmluvy do českého práva
- Přímá použitelnost a aplikační přednost
- Judikatura k aplikaci Úmluvy
- Role OSPOD při prosazování lidskoprávního přístupu

3. Komentář Výboru OSN č. 20 (2016) o implementaci práv v dospívání

- Cíle a obsah komentáře
- Rozvíjející se schopnosti dítěte jako klíčový koncept
- Zásada partnerství mezi dítětem a dospělým
- Autonomie a odpovědnost dospívajícího
- Úloha státu v podpoře rozhodovací schopnosti mládeže
- Doporučení pro vzdělávání sociálních pracovníků
- Přístup založený na právech dítěte
- Příklady implementace ze zahraničí

4. Rodičovská odpovědnost a hranice výchovy

- Význam rodičovské odpovědnosti podle občanského zákoníku
- Výchova dítěte jako právo a povinnost
- Dovolené prostředky výchovného působení
- Vztah mezi vedením a kontrolou
- Povinnost respektovat názor dítěte
- Role OSPOD při vyvažování zájmů rodiče a dítěte
- Racionální meze výchovy a autonomie dítěte
- Judikatura Ústavního soudu

5. Participace dospívající mládeže

- Právo být slyšen a respektován
- Povinnost orgánů a soudů přihlížet k názoru dítěte
- Metody participace a vhodné formy komunikace
- Zohlednění rozumové a volní vyspělosti
- Dokumentace projevu názoru dítěte
- Respekt k přání i nesouhlasu dítěte
- Povinnost vysvětlit rozhodnutí dítěti
- Bariéry participace a jejich překonávání

6. Diskriminace a rovnost v zacházení

- Pojem diskriminace – přímá a nepřímá
- Systémová diskriminace mládeže
- Ochrana před znevýhodněním na základě věku, pohlaví či identity
- Povinnost odstraňovat předsudky a stereotypy
- Materiální faktory nejlepšího zájmu dítěte
- Přístup založený na rovnosti a spravedlnosti
- Judikatura ESLP a českých soudů
- Doporučení pro praxi OSPOD

7. Občanská a osobnostní práva dospívající mládeže

- Svoboda projevu, shromažďování a sdružování
- Právo na přístup k informacím
- Ochrana soukromí, cti a dobré pověsti
- Ochrana osobních údajů a digitální identita
- Registrace a doklady totožnosti
- Odpovědnost za projevy na sociálních sítích
- Rovnováha mezi svobodou a odpovědností
- Etické aspekty občanských práv

8. Právo na život, zdraví a rozvoj

- Zdraví jako součást práva na život
- Přístup dospívajících ke zdravotní péči
- Souhlas dítěte s léčbou a ochrana osobních informací
- Ochrana před zanedbáváním a zneužíváním
- Význam prostředí a životních podmínek
- Podpora duševního zdraví mládeže
- Povinnost státu zajistit minimální standardy
- Vztah mezi zdravím a vzděláním

9. Specifické skupiny dospívajících

- Dívky a otázka genderové rovnosti
- Chlapci a rizikové chování (násilí, extremismus, závislosti)
- Děti se zdravotním postižením a inkluze

- LGBTI mládež a právo na identitu
- Mládež z etnických menšin
- Děti užívající návykové látky
- Dospívající v ústavní péči nebo v konfliktu se zákonem
- Potřeba individualizovaného přístupu

10. Přístup dospívajících ke spravedlnosti

- Právo na právní zastoupení a informace
- Možnost podat stížnost či návrh soudu
- Povinnost OSPOD hájit práva dítěte v řízení
- Přístupnost a srozumitelnost právních procesů
- Překážky uplatňování práv dospívajících
- Využití alternativních mechanismů řešení sporů
- Ochrana před sekundární viktimizací
- Příklady z praxe veřejného ochránce práv

11. Role OSPOD a jiných institucí

- Koordinace ochrany a podpory práv mládeže
- Povinnost vzdělávání pracovníků v oblasti lidských práv
- Přístup založený na partnerství a respektu
- Sdílení informací a ochrana soukromí
- Spolupráce se školami, zdravotníky a policií
- Povinnost pomoci při uplatňování práv
- Dokumentace a přezkoumatelnost zásahů
- Prevence paternalismu

12. Diskuse a závěr školení